

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 lrt. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstejn és Voglerrnd (Neuer
Markt 11 szám.)
Posten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitási cikkek

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

1869-iki folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Szétekintés.

A ki Irland súlyos bajainak főbb kútforrását ismeri, méltán elvárhatta, hogy Gladstone billje, mely az angol államegyházat az ir földön elhárulandó — balsá manifestációkra indítja a zöld Erin sokat szenvedett népét. Hanem meglátjuk, hogy nincs Irlandnak ma O'Connellje, ki népét a gyakorlati vívmányok megbecsülésére tanítsa, s szavának és tekintélyének erejével a mérséklet határai közt tartassa. Mióta az ir nép ama legsúlyosabb bajának orvoslása körül fáradozik az angol szabadelvű párt, a lelkiismeretlen igazgatók újabb és újabb kibágásokra, merényletekre ösztönzik az értelem tömegeket, így szolgáltatnak a konok toryk kezébe fegyvert önmaguk ellen.

Különbön, nemcsak Anglia és Irland földjén észlelhetünk okatlan túlzásokat — hasonlóan járnak el a spanyol felszövegben is — magokat szabadelvűeknek hirdető republikánusok. A cortesben határozottan küzdtek elveik mellett, s e határig nem tettek volt egyebet, mint a mit meggyőződésük érvényre emelése szempontjából tenniük kelle; de az eszélyesség terét odahagyták azon percében, midőn a monarchicus alkotmányt elfogadó roppant többség előtt meghajolni vonakodtak és akadt sorraik közt oly szónokok is, ki Spanyolország jövő királyának szomorú sorsot jövendölt.

Ilyen formán értelmezik a túlzók az alkotmányos szabadságot a Szajna mellett is; ők, kik 1848-ban a mérsékelt köztársaságot buktatták meg, s most az alkotmányos kiegyenlítés terére lépni készülő második császárságot szeretnék ledönteni — nem a szabadság józan használata, hanem a rajongó demagogia lábrá kapása érdekében. Avagy nem erre mutat-e azon jelenség, hogy a mérsékelt ellenzék legjelesebb, ki próbált egyéneit gyanúsíttatni, s ennek folytán azok ülnek győzedelmet, kik nem mint eszélyes államférfiak ismeretesek, hanem hol mint senkit és semmit sem kimélő pamphletisták, hol mint határtalan gyűlöletet hirdető rövídlátók tüntek ki az utóbbi években. Pedig a francia nép a tanulságok végtelen sorát meritheti a nagy forradalomból, — ebből könnyen beláthatná, hogy a politikai rendszerek átalakítása nem történhetik salto mortálakkal — s hogy a vak-szenvedély a guillotine uralmához vezet, s a legutálatosabb despotizmussal szüli: a csöcselék embertelen zsarnokságát. Valószínű azonban, hogy a reformokat óhajtó, de a császárságot halomra dönteni nem szándékozó többség, kellő korlátok közé szorítandja a túlzást, s így Ollivier és társai megkezdhetik és folytathatják az alkotmányos fejlődés soká elhalasztott munkáját; ha a „mamelkok“ megriktnak, ebben csak a francia nép nyer s a császárság gyökerei is erősödnek.

Poroszországban meggyűlt Bismarcknak a haja; az ország szép ceudens beleevezett a deficitek vizébe s a képviselők nem hajlandók csak úgy hirtelen megszavazgatni a millió és millió tallérokat; ebből az a haszon, hogy az erszény szűkülvén, a harezás kedv is alább hagy, kivált, miután a Majnán innen lakók is csakugyan elfordultak a sisakos egységtől, mely barátja a porosz junkerrendnek, de nem a német nép szabadságának.

A porosz jóbarát, Oroszország osendben valami üdvös (!) dolgon töri a fejét, s hogy kezei se nyugodjanak, a lengyeleket fojtogatja: a katholicus szertartásuaknál az orosz nyelvet akarná alkalmazni az isteniszteleteknél.

Törökország kezdi méltósága érzetét visszanyerni, ki akar kelné az oly régi gyámoklás nyitgeiből: fel akarja szólítani az európai hatalmakat, mondjanak le az alattvalóikat illetőleg birt külön jogokról, minthogy azok fennállása a törökbirodalom haladását gátolja.

Olaszország még mindig nem tudja élvezni egysége gyümölcseit, a szélsőségek pártok eljárása miatt mindegyre újra alakul a kormány; a pénz-bajnokok sem vége, sem hossza s a mazzinisták

izgatásai, fitkos szövetkezései nem engedik az ország nyugalmát megszilárdulni. Olaszország példája arra int:

Óvakodjunk a túlzástól, a pártoskodástól!

Pest, június 3. 1869.

(B.) Ma már június 3-ka, s tegnap még folyvást a válaszfelirati vita folyt.

Igaz, hogy már beveződött annyira, miszerint mára csak az indítványozók zárshava s a szavazás maradt; de igaz az is, hogy a több rendbeli válaszfelirati terv s a szóoklati viszketek sok időt ragadt el a háztól, mit bizonyára jobban értékesíteni nem lett volna nehéz.

Mintha látnám, hogy éppen azon párt fog a Deák-párt ellen a csekély eredmény ürügye alatt újabb izgatni, mely a külön felirati terveket készítette, s mely az 1867. 12. törvényzikk tárgyalása alkalmával annyiszor ismételt érveket, új ruhákba öltöztetve, újból elmondta és pedig témédek formatumban.

A közelebbi pár napok alatt szóltak többen jobbról és balról, de említést alig érdemel más, mint az igazságügyminiszter ő nagyméltósága és a Deák Ferencz beszéde. Bemutatta ugyan magát Dobsa Lajos mint parlamentarist szónok, de előadása úgy, mint szóoklatának tartalma, inkább valamely vidéki színész módorára emlékeztette, a midőn az több szindarabokból összeagratott dicitőt tart egy vig társaságnak, mint oly szónokok első beszédére, kikből később parlamentarist szónokok válik.

Visszamenve az igazságügyminiszter ő nagyméltósága beszédére, azt mint olyant ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe, mely a magyar parlamentben mondott beszédek közt első helyen áll, s bármely parlamentben versenyezhetne. Határozottság jellemzi, mit egy minisztertől hallani mindig jól esik.

Deák Ferencz tetteleg bebizonyította, miszerint tovább folytatni a vitát idővesztegetés, a midőn előrebocsátva, hogy újat ő sem képes mondani, rövidbe felejtette, hogy az 1867. 12. t. c. nem elhírtelenkedve jött létre, s hogy ahoz a házban és a házon kívül hozzá szólni módja volt mindenkinek, hogy most sincs ennél biztosabb alap javasolva. Elfogadjja tehát a bizottság javaslatát, óhajtván, hogy a ház mihamarabb áttérjen a reformkérdésekre.

Pest, június 1. 1869.

A „Magyar Polgár“ 62-dik számában maga a szerkesztő K. Papp Miklós úr emlékszik meg személyemről.

Hogy annak, ki a politikai pályára lépett, ha még oly csekély szerepre is vállalkozott mint magam, tetteit bíralat alá veszi a napisajtó, az a maga rendén van. Az sem példa nélküli, miszerint párt vagy más melles érdekből szavaink félremagyaráztatnak, vagy azoknak szennyes indok tulajdonítatik. Azonban már ritkábban fordul elő s velem még nem is történt, hogy valami olyanért támadtassunk meg, a miben egy szó valóság sincs.

Ezt tette a „M. P.“ 62-dik száma vezércikkében, a midőn azt állítja, mintha én a b. Apor királyi táblai elnökké kinevezésében akár közvetve, akár közvetlen befojlytam volna, s hogy most abban töröm fejemet, mi módon biztosíthatnám a kir. táblai ülnöki széket Bodola János számára.

Ezen koholmány alapján aztán tovább haladva, azt is állítja czikkiről, hogy az igazságügyminiszter úr ő nagyméltósága különös befojlyást engedett nekem a kir. táblai elnök kinevezésében, s a kir. táblai személyzet összealkotásában; hogy b. Aport azért vettem pártfogásom alá, mert az aristocrafia köréből való, s mert nem akartam, hogy a hely valamely Királyhágon inneni kapacitással töltsék be, Bodolát pedig azért, mert volt ev. ref. püspök Bodola fia.

Ugy látszik, a „Magyar Polgár“ nagyon kifogyott érveiből, a midőn ily légből kapott állításokkal akar oly csekély befojlyásu Deák-párti tagok ellen hatni, mint a milyen magam is vagyok.

En a „M. Polgár“ szerkesztőjét s összes szerkesztőségét felhatalmazom arra, hogy ha éppen kedve telik, vegye bonczolás alá politikai tetteimet, jelenemet s multamat, s

ám zsákmányolja ki azt lapja vagy pártja számára.

Azonban, talán nem fogja rossz neven venni, ha jogosítva érzem magamat felkérni arra, hogy oly koholmányokra, mint a milyenre idézett vezércikkét fektette, ezutáni czikkeket ne alapítsa, mert ezennel biztosítom t. cz. K. Papp Miklós urat, miszerint nekem a b. Apor kir. táblai elnökké kinevezésében semmi részem nincs, s legkisebb gondom is nagyobb, hogy sem Bodola János úr mellett lánsát törjek még akkor is, ha oly befojlyásom volna, a milyen nekem a „Magyar Polgár“ tulajdonit.

Nem tehetném ezt azért sem, mert én az elvek s nem a személyek embere vagyok, s ebből kiindulva, meggyőződésem ma is az, hogy azokat, kik a lefolyt idő alatt mint főtényezők szerepeltek, vezér-állomásokra alkalmazni helytelen; azokat pedig, kik tetteik által magok iránt alapos gyanut ébresztettek, mind addig alkalmazni nem kívánatos, míg magokat ki nem tisztázzák.

Még egyszer újítom a „M. P.“ irányában azon jogos követelésemet, ám bíralja tetteimet kénye-kedve szerint, de ne tulajdonitson nekem olyanokat, a miket nem tettem.

Ezek szerint határozottan visszautasítom a „M. Polgár“ 62-dik számában ellenem intézett vádakot, s azzal kecségtetem magamat, miszerint a Királyhágon tuli olvasó közönség, mielőtt e nyilatkozatomat olvasta, már meggyőződött arról, hogy én sem b. Aport, sem Bodolát nem ajánlhattam, s így a megátadás ártalmatlanabbá vált reám s a Deák-pártra nézve, mintha oly koholmányra lett volna alapítva, mely némi valószínűséggel bír.

Id. gr. Bethlen János.

Pest, június 2. 1869.

(r. 1.) Jelzettem annak idejében, hogy Deák Ferencz szokása szerint és mint pártvezértől várni lehet, ezutal is majd csak akkor fog szólni a válaszfelirati javaslat ügyében, midőn a többiek nagy részt már elmondták mondandóikat, mire valószínűleg a szavazás, t. i. a tárgyalás befejezése következik.

Ugy történt.

Tegnapelőtt már tudva volt a városban, hogy Deák másnap szólni fog, s ezért lehetett a vita bevezését teljes biztossággal mára prognostikálni.

Az ünnepeit hazafi beszédének meghallgatása végett ennélfogva mind a képviselők szokottól nagyobb számban, mind a közönség tömegesebben jelent meg, mint máskor, főleg az utóbbi napokban.

Deák Ferencz csakugyan szólt, megszokott éles logikájával, de nem oly hévvel, mint különben, — biggadtan; ám azért beszéde ha nem gyujtott is, hatott, főleg midőn azon ellenvetést — melybe az ellenzék szerelmes — czafolta, hogy a kiegyezkedési munkát elhamarkodva jött létre.

Valamit csak kell a baloldali sajtónak s embereinek beszédére mondaniok, nem is hallgatnak és gyöngének állítják azt, gyöngébbnek hajdani beszédeinél.

Említek, mikép kevesebb hévvel szólt, mint máskor, nem gyujtottak szavai, s ennyiben mi is látunk különbséget hajdani és mostani beszéde között, de a meggyőző erő épen előadásának — hogy úgy mondjuk — szárazságában, mindamelllett eszméinek tömörségében rejlett.

Talán mondanunk is fölösleges, miszerint beszéde lelkesedéssel fogadtatott.

Utána még többen valának szólásra följegyezve, de megharsant a „memento“, t. i. az „eláll“, melyet már tegnapelőtt is meglehetősen intonáltak és a Deák-párt hódolt a képviselőház általános többsége óhajításának, a mennyiben tagjai elláltak a szólástól.

De nem így a bal s a szélsőbal.

Egyébiránt egy kis jux nem ártott, legalább felvidítaná némileg a kedélyeket.

Dobsa Lajos hosszasan mulattatta a képviselőházat; mimikájából, actiójából sokan Robbongányira ismertek benne, mely álnév alatt ugyancsak ő „Guttemberg“ czimű drámájában néhány év előtt a nemzeti színpadon debutirozott.

Csiky Sándor is teljesítette kötelességét és megkeczagatta a publikumot, — de a türelem végre is utolsó cseppig kimerült s az indítványozók zárbeszédét mára halasztattak.

Ma tehát azon édes reményben virradtunk fel, hogy a válaszfelirati vita be fog fejezteni.

Azonban csalódtunk.

Ismét sok időt velt ugyanis igénybe ülésele-

jén a tömédek aprólékos elnöki bejelentés, ezekre pedig következtek legelőször Pulszky Ferencz, aztán Tisza Kálmán hosszúra nyujtott zárbeszédei, melyek után még gr. Andrassy Gyula miniszterelnök köztetés között, — majd Lónyay pénzügyminiszter, ugy Várady Gábor szóltak, minek következtében Simonyi zárbeszéde holnapra maradt és így a szavazás is csak akkor fog megtörténni.

E szerint egy nappal ismét hátrább estünk.

Napi parancs.

József főherczeg, a honvédség főparancsnoka, a következő napi parancsot adá ki Pesten jun. 1-én: „Mai nap a magy. kir. honvédség középponti tanosztálya megnyit.

Vele letéve lesz alapköve azon intézménynek, mely, Isten ugy akarván, rövid időn életében áll készen a trón és haza védelmezésére.

Legyenek általam szívélyesen üdvözölve, ez első napi parancsossal, annak már kinevezett tábornoka, törzs- és főtisztjei, katonai tisztviselői s összes legényeisé és legyenek egyszermind fölhiva az előttünk álló nagy, komoly munkára!

Mert nagy és komoly munka, a mely előttünk áll, nem kevesebb az, mint katonailag kiképezni s trórért és hazáért egyként lelkesülő, érettek élni és halni kész testté forrasztani össze a nemzet fiatalágának azon egész részét, mely nem áll a rendes hadsereg kötelekeiben.

Nyerjen e testben egy fiatalabb testvért a közös hadsereg, testvért, a ki szeretettel tekintsen idősebb véreire; testvért, a ki szerencsében és balsorsban erőteljesen támogassa azt, ugy, a mint bizodalommal számít az az által támogatására. Legyen e test minden tagja mélyen áthatva szeretett királyunk s hadurunk azon legmagasabb akarata és parancsa által, hogy a hadsereg, haditengerészet és a honvédség, mint hű fegyvertársak összetartsanak, azonos kötelmek által lelkesítve azonos dicsőségre jöjgulsanak!

Nyerjen e testben újabb, ép annyira képzett, mint lelkesült véderőt a trón és a nemzet, olyat mely tetteivel kényszerítse majd a történelmet, olyanul jelölni meg egykoron a napot, mely ez intézmény alapját megveté, mint a melyet a király és nemzet egyenlő joggal irnak a legszerencsésebbek, a történelmek sorába.

Éljen a király, éljen a haza!

Kelt Budán, 1869-dik évi júniusból 1-én.

József főh. s. k.

Egy kir. biztosi körrendelet a királyhágonnenni törvényhatóságokhoz.

Feltűnt, hogy többen még nincsenek tisztában az erd. főkörmányszék felosztása következtében átalakulással, — miért felvilágosításul közöljük a királyhágonnenni törvényhatóságokhoz intézett következő körrendeletet:

„A magyar kir. belügyminiszter úr ő nmlga f. évi ápríli 19-ről 1362. eln. szám alatt az erd. törvényhatóságokhoz és azok főnökeihez intézett körlevelében közírtette tette, hogy a volt erd. kir. kormányzék működése mult ápril 30-kával megszüntetettvén, ezen időponttól kezdve a m. kir. felelős kormány és az erdélyi területen létező törvényhatóságok s kormányzati közegek közt közvetlen érintkezés lép előbe, egyszerűsind tudatta, hogy az 1868-ki XLIII. törv.-czikk 18-dik §-a alapján ő Császári s Ap. kir. Felsőge az erdélyi területre nézve a kir. biztosi állást a helyi viszonyokhoz képest az ugyanakkor köztudomásra juttatott hatáskörrel ideiglenesen még fenntartatni határozni, s annak teendőivel a másolatban hasonlóan közölt legfelsőbb kir. kéziratával gróf Pécshy Manó eddig is volt kir. biztos ő nmlgát továbbra is legkegyelmeesebben megbizni méltóztatott.

Az említett okmányokban semmi nyoma nem lévén annak, hogy az erdélyi területen a kormányzék felosztásával valami kormánytestület létesített volna, ő Császári s Ap. kir. Felsőge mult márczius 22-kén kelt legfelsőbb királyi határozata szerint pedig a kir. biztos úr mellett lévő, különben az illető m. kir. miniszterium létszámához tartozó személyzet a kihirdetett hatáskörrel egyedül bíró kir. biztosnak csak is oldala mellé rendeltetett, a nélkül, hogy bármí testületi hatósággal ruházott volna fel, továbbá miután az illető kiadványok egyedül a kir. biztostól, vagy annak nevében kelnek és a hivatalos pecsét is egyedül az erd. kir. biztost jelzi, a dolog állásával s okmányszerű valóságával meg nem egyeztetetve, hogy nemcsak magánosok, hanem némely törvényhatóságok és hivatalok is beadványait s intévényeiket az erd. kir. biztossághoz, vagy pedig az erd. kir. kormánybiztossághoz intézik.

Minél fogva az erdélyi területen levő összes t. cz. törvényhatóságok, úgy minden hatóságok és hivatalok a hivatali közegek figyelemzetnek és felkértek, hogy teendő intézkedéseiket, beadványait az erd. kir. biztoshoz intézni s körülben a szükséges utasításokat ahhoz képest megtenni szíveskedjenek.

Kolozsvárt, május 30-án, 1869.

Kir. biztos úr önmaga távollétében, miniszteri tanácsos: Nagy Elek.

A fennebikből kitetszik, hogy a Királyhágón innen külön kormányközeg nincs, s ki ezt állítja, az vagy nem bír a dolgok alapos ismeretével, vagy kedve van ignorálni azt, a mi tény.

Horváth Boldizsár beszéde.

T. ház! Azon válaszfelirati javaslatok közt, melyeket egy részről a ház bizottsága, más részről pedig az ellenzék két pártáryalata terjesztettek a ház elé, két lényeges eltérés van.

Egyik az, hogy míg a ház bizottsága egész általánosságban támogatni igéri a kormányt a reform kérdéseiben, akként, hogy azok a kor szellemének megfelelő megoldást nyerjenek: az ellenzék egytől kettő tüzeteszen azon irányt is, melyet ezen reformkérdések tárgyalásánál követni akar.

Ez az egyik ok, miért az ellenzék pártáryalatai által benyújtott válaszfeliratok egyikére sem adhatom szavazatomat, mert valamint egy részről a trónbeszédben nincsenek felemlítve részletei azon munkálatoknak, melyeket a kormány a jelzett reformtárgyakban a ház asztalára tenni készült: úgy viszont a válaszfeliratnak sem lehet hivatása, a részletekre átmenni. A ház várja be a kormány előterjesztményeit, s ha azok szellemével, irányával s részleteivel megismerkedett, ám akkor hozzon felettkül helyeslő, vagy rosszáló ítéletet; ám de már előre ítéletet mondani, nem tenne egyebet, mint a kormány előterjesztményei feletl látatlanul is pálcát törni; a mi ugy hiszem nem volna indokolható, nem volna igazságos eljárás. (Helyeslés.)

A trónbeszéd mire hívja fel a házat? A belreformok terére. A ház e felhívásra nem válaszolhat mást, mint a mit a ház bizottsága javasol tudniillik, hogy igenis kész a kormányt e térről követni. Kevesebbet nem mondhat a ház a nélkül, hogy ne abdicaljon azon nemes hivatásáról, melyet a gondviselés számára kijelölt, t. i. a belreformok útján a hazát újjá teremteni; többet pedig nem mondhat, a nélkül, hogy ne praecipuálja a jövőt, a nélkül, hogy köztött kezékel ne induljon a reform egyes kérdéseire néző a discussió elé.

A másik igen lényeges eltérés, a mely a javaslatok közt van, s mely egyik fontos okul szolgál arra, hogy én az ellenzék javaslatait nem pártolhatom, abban áll, hogy azokban az ellenzék még a közjogi alapok ellen folytatja az ostromot.

Az 1867-ik 12. t. cz. ellen, a mely az állami viszonyt szabályozza Magyarország és Ausztria közt, azon nagy és súlyos vádat emeli az ellenzék, hogy az megsemmisítette államiságunkat, megcsonkította nemzeti önállóságunkat s függetlenségünket.

Oly nagy és súlyos vád ez t. ház, melyet nem lehet hallgatással mellőzni, de a melyre csak akkor felelhetünk, ha előbb tisztába jövünk a nemzeti önállóság és függetlenség fogalmával. (Halljuk!)

Ha önk az önállóság s függetlenség azon mértékét akarják e nemzet számára igénybe venni, melylyel p. o. bir Franciaország, Anglia, ha önk azon vezéreszméből indulnak ki, melynek Simonyi képviselő ur adott kifejezést, hogy Magyarország és Ausztria közt nincs más viszony, mint a mely fennáll, például Törökország és Franciaország közt: akkor igenis elismerem, hogy a létező közjogi alap a nemzeti önállóság s függetlenség eme mértékének nem felel meg; — de kénytelen vagyok egyttal hozzátenni, hogy a nemzeti önállóság és függetlenség ezen mértéke, a létező viszonyok közt, az ábrándok sorába tartozik. (Élénk helyeslés jobbról.) és hogy az önállóság és függetlenség ezen mértékét a létező viszonyok közt meghonosítani akarni, a legkönyveműbb és legvakmerőbb kockázatjék volna, a melyre valaha a nemzet a maga sorsát, a maga életét feltevé. (Élénk helyeslés jobbról.)

Ha ellenben önk a nemzeti önállóság és függetlenség azon mértékét értik, mely a practica sanctióval egybefér: akkor az 1867-dik évi 12. t. czikk ellen emelhető kifogásoknak legnagyobb része önmagától elesik.

Jól tudja, és érzi ezt azon pártáryalatt, melynek soraiba Simonyi ur is tartozik, s épen azért nem csodálom, hogy legelső feladatának tartotta, a practica sanctio értelmét és horderejét elferdíteni.

Ő a practica sanctióban nem lát egyebet, mint két, egymástól teljesen független állam fejedelmének közösségét és ugyanazonosságot.

Feltéve, hogy igaza van, még akkor is meg kell jegyezni, hogy a practica sanctiónak már ezen tartalma egymagában véve is bizonyos korlátok közt szorít a nemzeti önállóságunkat és függetlenségünket, amennyiben t. i. nem követhetünk oly eljárást, mely a két külön állam fejedelmének ugyanazonosságát lehetetlenné teszi.

Példán Francia és Törökország bármikor hadat izenhetnek egymásnak, a szerint a mint pillanatnyi érdekeik követelik; ellenben Magyarország soha sem követhet oly politikát, mely háborúba keverhetné a magyar királyt az osztrák császárral.

Azonban Simonyi ur találni fog a practica sanctióban — csak szeméit szándékosan behunyni nem akarja — még ennél többet is, és ez: a monarchia oszthatlanságának elve, melyből a kölcsönös védelmi kötelezettség foly.

A míg tehát a fejedelelem ugyanazonosságában rejllő personalunio csak negative, ezen kölcsönös védelmi kötelezettség már positive oly praegans korlátokat huzott nemzeti önállóságunk és függetlenségünk elé, a melyeket ignorálni nem lehet és nem szabad.

Francia- és Törökország ma megtámadhatják, holnap védelmezhetik egymást a szerint a mint azt érdekeik hozzák magukkal; ellenben Magyarország és Ausztria már a törvényvel fogva tartoznak egymás integritását minden ellenséges megtámadás ellen megvédelmezni.

Állandó véd- és dacszövetségnek lehetne ezt nevezni t. ház, ha az ellenzéknek erkölcsi bátorsága lett volna ezen szerződésnek nemzetközi alakot kölcsönözni; de midőn ezen közjogi egyezmény itt a vitatás tárgya volt, és én ezen eszmét megpenditettem, épen az ellenzék volt az, a mely azon szűkkörü fogalmat állította előtérbe, hogy a magyar nemzetnek semmi köze nincs a lajhántali tartományokhoz és azok népeihez, hogy a magyar nemzetnek csak saját királyával van dolga.

Ily körülmények és viszonyok közt t. ház, melyeket nem mi teremtetünk, hanem melyeket hagyományként őseinktől örököltünk, a melyeket megváltoztatni nem áll sem jogunkban, sem hatalmunkban, sem érdekünkben, ily viszonyok és ily körülmények közt, a midőn minden lépten-nyomon reflectálni tartozunk arra, hogy ne kényszerítsük a fejedelmet oly eljárásra, a mely collisioha hozná őt Ausztria népeivel; ily viszonyok és körülmények közt, vajjon lehet-e a nemzeti önállóságunk és függetlenségünk, lehet-e a parlamentarismuskunk azon teljességéről nálunk szó, melylyel p. o. Angol, vagy Franciaország bir? (Helyeslés a jobboldalon.)

Ne ámitsuk magunkat uraim, és ne ringassuk illúsióba a nemzetet, e sokat hányatott nemzetet, a melynek legszebb erényei közé tartozik a lelkesedés, de a melynek egyik nagy nemzeti hibája épen az, hogy nagy és szép eszmék által oly könnyen túllelkiesedésre hagyja magát ragadtatni (Igaz! jobbról.) Ismétlem ne ámitsuk magunkat és a nemzetet!

A nemzeti önállóságunk és függetlenségünk ama teljességéről lemondtak őseink szerződésileg. Lemondtak szintugy, mint két egymástól teljesen független nemzet, a mely véd és dacszövetségre lép egymással, feladja a maga függetlenségének bizonyos attributumait, azon időre, a míg ezen véd- és dacszövetség tart. A különbség köztünk és más ily teljesen független államok közt, e tekintetben csak az: hogy minket azon véd- és dacszövetség, a melyre őseink a practica sanctio által léptek, kötelez mindaddig, míg a dynastiának uralkodására hivatott ágai ki nem haltak.

T. ház! Ez a tényállás, a melyet nem lehet semmi okoskodással megváltoztatni.

Teljes parlamentarismusról a practica sanctióval szemben csak akkor álmodozhatnánk e hazában, hogy ha a lajhántali tartományokban még folyvást abszolút hatalom uralkodnék; ha t. i. a közös fejedelelem mindazon ügyeket, a melyek az összes monarchiát érintik és érdeklik, a mi parlamentünk elhatározására bizná, és azt, a mi mi itt határozunk, azután abszolút jogánál fogva az örökös tartományokra reá parancsolná. De hiszen önk is a mi sorainkban állottak akkor és ez csak önk dicsőségére válik, midőn egyhangú örömmel üdvözöltük ő felségének azon nemes lelkü elhatározását, melynél fogva az alkotmányos élet állásait a lajhántali tartományokra is kiterjesztette; sőt önk velünk együtt a létrejött közjogi egyezménynek egyik fő sark és alapfeltételül épen azt tűzték ki, hogy az alkotmányosság itt is ott is tetteleg életbe lépjék.

A mit tehát mi a 67. 12. törvényezikk által tettünk, az nem volt semmi egyéb, mint e követelménynek kifolyása.

Miután t. i. láttuk, hogy vannak az összes monarchiát illető olyan ügyek, melyeket a viszonyok természetes kényszerűsége kizárt mind a pesti, mind a bécsi parlament kizárólagos hatásköréből; miután vannak kérdések és viszonyok, melyek csak a két államnak közös egyetértésével intézhetők el: tehát az 1867-ki 12-dik t. cz. által módot kerestünk és ugy hiszem találtunk is arra, hogy ezen ügyek elintézésére mindkét állam népének alkotmányos befolyása biztosítsassék. (Helyeslés jobbról.)

Vajjon ezen ezélnak az 1867. 12-dik t. cz. teljes mérvben megfelel-e, az lehet discussio, az lehet kritika tárgya, de reeriminatót, vádat csak akkor érdemelünk, ha azon időben, midőn ezen közjogi egyezmény a vita tárgyát képezte, s a midőn a kiegyezkedés létrehozása életkérdés volt a nemzetre, a szövegben forgott módokat közül

mi a rosszabbat választottuk volna. (Élénk helyeslés jobbról.)

De a vád nem érhet bennünket, és ezen vádat legkevésbé emelheti ellentünk azon ellenzék, melynek javaslata sokkal rosszabb volt, mint a mely a törvénybe ment. (Élénk helyeslés jobbról.)

Mit ajánlottak önk a delegatio helyébe? Azt, hogy a monarchiát közösen érdeklő ügyek itt is, ott is, tehát mindkét parlament discussioja alá terjesztessenek. Ez teljesen correct és kielégítő módzat volna azon határvonalig, a meddig a két parlament egyetért. De hátha ezen egyetértés nem jön létre, mi történik akkor? Erre azt felelték önk: Akkor a két miniszterium vagy pedig a két parlament kiküldöttjei törekedjenek létrehozni az azt egyetértést. (Felkiáltás balról: természetesen!)

Igen — de hát ha ezen egyetértés nem sikerül vagy pedig, ha a létrejött kiegyezés feltételeit egyik vagy másik parlament elveti? Erre azt mondták önk: hogy akkor döntsön a fejedelelem. (Felkiáltás balról: Azt nem mondtuk. Több hang jobbról: De igen, benne volt a javaslatban.)

Ime tehát önk ultimatum remediama az absolutismus volt. (Ugy van, ugy van! — jobbról. Ellenmondások balról): A míg mi az eldöntés jogát legalább a nemzet képviselőinek kezébe tettük le; (Felkiáltás balról: Igen a delegatioéba! Felkiáltás jobbról: Hát az nem képviseli a nemzetet!)

Ha tehát a mi javaslatunk azon hibában szenved, hogy némely dolgot el von a parlament hatásköréből: az önkét még nagyobb vád éri, az: hogy önk javaslata megöli az alkotmányosságot. (Élénk helyeslés jobbról. Élénk ellenmondás balról.)

Ugyan így állnak önk a külügyek kérdésében is. Hiszen még e napokban is azon javaslatot léptek fel önk: hogy külállamoknál mind a magyar nemzetnek, illetőleg a magyar királynak, mind pedig az osztrák császárnak külön külön képviselője legyen. Amazoknak a magyar külügyminiszter, emezeknek pedig az osztrák külügyminiszter adván utasítást. Ez is nagyon kielégítő módzat lenne bizonyos határvonalig, t. i. addig, míg a két külügyminiszter teljesen ugyanazon nézponton állanak. De mi történjék az esetben, ha a két külügyminiszter ellentétes nézetekből indulna ki, ha például a magyar király képviselője a francia udvarnál az osztrák császár képviselőjét desavonálná? a közös fejedelelem, ki a külhatalmakkal szemben, nem követhet két kulcsoz politikát, kénytelen lenne ez esetben vagy egyik vagy másik miniszterét elbocsátani. És ha épen azon miniszterét bocsátaná el, ki a maga parlamentjének bizalmát bírja, akkor ellentétbe jönne a fejedelelem ama nemzet, ama parlament akaratával, melyet az elbocsátott miniszter képvisel. Ha pedig mindkét külügyminiszter bírja a maga parlamentje többségét, a mi szintén megtörténhetik, akkor, ha például a bécsi parlament és az osztrák külügyminiszter a báborn mellett, a magyar parlament pedig a maga külügyminiszterével a béke mellett nyilatkozik, (Nyári Pál a terem közepén jár. Zajos felkiáltások: Helyre! helyre! Nyári helyére megy.) midőn a két parlament is ily esetben, ellentétben áll egymással: akármelyik külügyminiszterét bocsátja el a fejedelelem, bármelyik parlament szavazatát vegye irányadóul, de okvetlenül alá rendeli, egyik parlamentet a másiknak. (Élénk helyeslés jobbról.) És hová sütyedne ekkor a parlamentarismus, hová sülyedne a két állam egyenjogúsága; a paritás? (Élénk helyeslés jobbról.)

Ime uraim ezen pontban is önk salválni akarták a parlamentarismus formáit, de compromittáltak volna a parlamentarismus lényegét, megtámadták volna az alkotmányosságot, inauráltak volna in ultima analysi az absolutismus. (Élénk helyeslés a jobbról.) Mi ellenben megmentettük nem csak az alkotmányosságot itt és ott, hanem azt is, a mit paritásnak nevezünk, a két állam teljes egyenjogúságát.

Ha tehát némi hibát követettünk volna is el az 1867. 12. t. czikk elfogadása által, ezen hibát mindenesetre megszűntesze tulszárnyalja az a sokkal nagyobb érdem, mely abban áll: hogy megakadályoztuk ama rosszabb javaslat elfogadását, mely önkötöl eredt. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Én nem mondom t. ház, hogy idő és tapasztalás nem fognak valami jobb módzotot létrehozni tudni, egyáltalában nem tartozom azok közé, a kik a nemzetet akár a közjog, akár a belreformok terén stagnatióra akarják kárhoztatni; de annyi bizonyos, hogy a míg jobb módzotot nem találunk, mindaddig a közjogi alap fészegetése oly kísérlet, a melyre semmiféle parlamenti párt nem vállalkozhatik.

Önk jól tudják, hogy a létező közjogi egyezmény, ha annak nem is kölcsönözünk nemzetközi alakot, de az lényegére néző mindenesetre nemzetközi szerződés jellegével bír, mert annak tárgya nem kevesebb, mint az Ausztria s Magyarország közt fennforgó államjogi viszony szabályozása. T. ház, nem vonhatják önk kétségbe azt sem, hogy ezen alap megváltoztatására nem lenne elégséges a magyar király beleegyezése, hanem ahhoz a lajhántali népek alkotmányos hozzájárulása is megkívántatik. És így bizonyos, hogy a közjogi alap fészegetése, a közjogi harcztot ismét megújítaná nemcsak itt, hanem a Lajthán túl is.

És már most önk hazafiságára hivatkozom, és kérdem, vajjon tanácsos volna-e itthon a közjogi kérdések megújítása által háttérbe szorítani a belreformok égető kérdéseit, a melyektől a nemzet jövője függ; mert annyi kétségtelen, hogy Európa erkölcsi súlyunkat, értékünket, nem hangzatos szavak, nem tires frásisok, nem hin kérdések után fogja mérlegelni, hanem azon tényleges érdemek után, a melyeket az európai eszmék elfogadása, meghonosítása és terjesztése által szerezni képesek leszünk. (Helyeslés) Erre pedig legelső teendő az, hogy kibontakozva középkori institutionkból és középkori előítéleteinkből, minél gyorsabban törekedjünk elfoglalni a cultura ama magaslatát, melyen azon nemzetek állanak, a melyeknek befolyásában Európa ügyeire oly örömet szeretnénk osztakozni.

Továbbá kérdem és itt ismét önk hazafiságára hivatkozom, vajjon tanácsos volna-e a közjogi kérdések újabb felvetése által a Lajthántul a consolidationnak a dualisticus alapon kedvezőleg megindult folyamat ismét megakadályozni. (Helyeslés a jobboldalról.) — Nem fogna-e ez káros visszahatást gyakorolni reánk is, a mennyiben egyetlen szövetségesünk erővesztése egyttal a mi veszteségünk is; nem levén veszélyesebb s kárhozatosabb politika, mint saját erőnk az által nevelni akarni, hogy szövetségesünk erejét gyengítsük. Nem fogna-e egy újabb közjogi harcztot káros visszahatást gyakorolni reánk néző is annyiban, a mennyiben halottaikból feltámaszthatná mindazon ellenséges elemeket, melyek 18 éven át államiságunk tényleges érvényesítésének útjában állottak s a mely ellenséges elemeket éppen a létrejött közjogi egyezmény folytán sikerült szerencsésen a sirba temetnünk. Nem fogna-e az, kérdem, káros visszahatást gyakorolni hazánkra néző is elvégre annyiban, a mennyiben a természet törvényei szerint lehetetlen, hogy reputatióra tegyen szert, hogy maga iránt hitelt, bizalmat gerjeszzen oly nemzet, mely megindult nemzeti önállóságának, állami életének első feladatát épen abban keresi, hogy megtámadja, hogy fölforgassa azon állam szerződést, mely 18 évi szűnetlén után visszaadta államiságát, visszaadta nemcsak, sőt azt oly fokra emelte, melyen az a lefolyt negyedfél század alatt nem állott soba. (Igaz! Ugy van! jobbról! Ellenmondás balról.)

És ha ez most nem volna tanácsos, nem volna tanácsos akkor sem, habár azon jobb módzot, melyet önk a közjogi alap helyébe fektetni akarnának, már önk zsebében készen volna. (Ugy van jobbról.) Kérdem önk uraim! szabad-e egy parlamentarist pártnak az oppositiót azon alap ellen intézni, a melynek felforgatása a mai consolidatió viszonyok között, okvetlenül kisebb vagy nagyobb válság kíséretében járna? (Helyeslés jobbról.)

Nem, uraim, egy parlamentarist oppositióknak soba sem szabad oly elveket, oly jelszavakat tűzni zászlójára, a melyeket vagy áltatában nem, vagy pedig csak a haza veszélyével érvényesíthetne. (Élénk helyeslés jobbról.)

A mint egy párt kormányt jutva, megtagadja a maga elveit akár azért, mert meggyőződött azok kihivhatóságáról, akár pedig azért, mert érvényesítésének elnapolását a haza érdekei követelik: az ilyen párt tönkre tette a parlamentarismus, sőt megtagadta — magát az alkotmányosságot is, megtagatván a hitet és bizalmat a népben azok iránt, kik a nép bizalmának vállain emelkedtek a hatalom polczára, s ígérték, míg oda jutottak, mindent, de azután nem tudtak egyebet adni, mint keserű csalódást. (Élénk helyeslés jobbról; ellenmondás balról.)

Vajjon eddig is mit eredményezett az önk közjogi oppositiója?

Első sorban azt, hogy hamis demarcationalis vonalt húzva a létező pártok közt, elkülönözte azokat, a kik a belreformok kérdéseiben, mint elvrokonok ültek volna egytt, és a kik most, mint politikai ellenfelek küzdenek egymás ellen. (Élénk helyeslés jobbról; közbeszólás balról: Nem akadályozta!)

Ha tehát nem akadályozta is meg, de legalább megnehezítette egy nagy, egy hatalmas, egy életerős reformpárt alakulását, mely biztos kezeséggel szolgálna a jövőre minden reactio ellen, jöjjön az bármely oldalról. (Zajos helyeslés jobbról.)

Mit eredményezett még önk közjogi oppositiója? Azt, hogy megtámadta a parlamentarismusnak életgyökerét, a többség uralmát.

Századokon át e nemzetnek az volt baja, hogy folytonos surlódásban élt kormányával. Ennek természetes oka ott rejlett, hogy a kormány nem a nemzet kebeléből emelkedvén ki, nem a nemzet nézeteit és vágyait képviselvén, eljárásában nem a nemzet akaratát vette zsinórmértékül, hanem egy láthatlan hatalom titkos sugalmait követé.

Hiában küzdött a nemzet e baj ellen, hiába halmozott törvényt törvényre, a végrehajtás terén a nemzet akaratát mindannyiszor hajtóerést szenvedett, valahányszor a hatalomnak ugy tetszett, mert a végrehajtó hatalom nem állt a nemzet körén belül, sőt állott a nemzetnél fölül. (Helyeslés jobbról.) És a nemzet azt mulasztásaiért feleletre nem vonhatta. (Ugy van! jobbról.)

Ma hála Istennek másként áll a dolog! Ma a kormány a többség kebeléből emelkedvén ki, s

a többség nézeteit képviselve, a többség akaratát van hivatalos érvekre emelni, és hogy: azt pontosan és hűen fogja teljesíteni, arra nézve a nemzetnek két biztosítéka van. (Halljuk!) Először az, hogy a kormány maga is tagja azon többségnek, mely a nemzetnek törvényeket alkot, és másodsor, mert az országgyűlésnek minden pillanatban felelős. (Ugy van!)

Ez uraim! a legnagyobb horderejű vívmány mindazok közt, melyeket az 1848-diki törvényeknek köszönhetünk. (Ugy van jobbról.) Ezen intézmény tulajdonképpen az, mely a nemzet sorsát magának a nemzetnek kezébe teszi le, ezen alapot elvesztve lábaink alól, összes alkotmányunkat az első szélvész romokba dörögteti, ezen alap megszilárdítása életfeltétel a valódi alkotmányosság kifejezésére. (Ugy van! jobbról.)

És mitől függ ezen alap megszilárdítása? Függ első sorban önmagunktól, függ attól, hogy a kisebbség tisztelettel meghajoljon a többség akaratára. (Helyeslés jobbról; zajos elmondás balról.) Mert minden egyes polgárnak akaratát érvekre emelni, a lehetőségek sorába tartóztatva, a parlamentarismus lényegét és alapját a többség uralma képezi.

Ha azon eszmével nem tudunk megbarátkozni, ha a kisebbség nem tud, vagy nem akar meghajolni a többség akaratára előtt, ám akkor visszatérhetünk ismét a régi jó időkbe, a midőn a kormány nem hallgatott sem a többségre, sem a kisebbségre, hanem ráparancsolta a nemzetre azt, a mit maga akart. (Főlkialtások a jobboldalon! Ugy van.)

Nem vonom ugyan kétségbe, hogy a kisebbségnek is joga van a jövőhöz, joga van ahhoz, hogy erkölcsi fegyverekkel leküzdje, meghódítsa a többséget; ámde a többség uralmát folytonosan guny tárgyává tenni, a többség akaratára ellen megvetést, majdnem gyűlöletet szítani, s ez által a többségnek, illetőleg a parlamentarismus kormányának hatályát, tevékenységét paralizálni, egyáltalán pedig a többség alkotásai a törvények iránti tiszteletet meggingatni, ez ugy hiszem nem tartozik azon erkölcsi fegyverek közé, (Zajos hosszas éljenzés és helyeslés a jobbon) melyekre a párt érdek akár kit is feljogosíthatna.

S önök még tovább mentek; megtámadták nemcsak a parlamentarismus kormányt, hanem magának az országgyűlésnek tekintélyét is.

E szegény zaklatott nemzet balsorsa legsötétebb napjában is egy tekintetbe az országgyűlést, mint reményének egyedüli horgonyát, mint az egyedüli forrást, melyből bajaira irt és enyhület remélt, s önök most ugy állítják az országgyűlést a nemzet elé, mint egy lelketlen üres szavazó gépet, (Igaz! a szélső balon.) ugy tüntették föl, mint egy oly testületet, mely a haza érdeke ellen szövetkezett, Isten tudja, minő láthatlan és — titkos ellenségekkel. S nem fontolták meg önök azt, hogy a mely nemzet előtt lerombolják a törvényhozás tekintélyét, a mely nemzet kebeléből kiirtják a törvényhozás iránti hitet és bizalmat, azon nemzetet csak egy lépés választja el vagy az absolutismus-tól, vagy a forradalomtól. (Élénk zajos helyeslés a jobbon)

Nem fontolták meg önök azon nagy igazságot, a melynek Irányi Dániel képviselő ur adott kifejezést, a midőn azt mondta, hogy a kulturának egyik főtényezője a munka és a szorgalom, s hogy ennél fogva nincs nagyobb ellensége a kulturának, mint az, a ki egyszerűen bevalhatatlan csábígerekekkel és utólrhetetlen ábrándokkal, másrészt pedig az elégedetlenség és elkeseredés magvainak szét-hintésével a népben a munka ösztönét és kedvét elűli. (Élénk tetszés, hosszas taps.)

Uraim! mire használták fel önök ezen több mint 10 napi vita folyamát? folytonos recriminációkra a kormány és többség ellen. Az ellenzék egyik t. tagja Vukovics Sebő képviselő ur soknak tartja azt, a mi a trónbeszédben foglaltatik, sokkal többnek, mint a mennyire a ház egy évi ülészakalatt a maga figyelmét, tevékenységét kiterjeszthetné; míg mások ugyanazon padokról egy hosszú lajstromot olvastak fel mindazon sürgős és fontos teendőkről, a melyek a trónbeszédben nem foglaltatnak.

A mult országgyűlés alatt a baloldal egy igen tisztelt vezérferia több ízben interpellálta a kormányt a hűbériség maradványainak eltörlésére vonatkozó törvényjavaslat iránt; és e vita folyamában ugyanazon ellenzéknek egy másik igen tisztelt vezérszónoka guynyal említé föl a vadászati törvényt, mint a mely sem a sürgős, sem a fontos tárgyak közé tartozik, holott ez is a jogegyenlőség elvére akar fektetni egy oly viszonyt, a melynek eddig tisztán hűbéri alapja volt.

A mult országgyűlés alatt, midőn a hadbíró-sági törvény tárgyalatott, Tisza Kálmán és Várdi Gábor képviselő urak azon váddal léptek föl a kormány ellen, hogy ezen törvény által a kormány az egész országot egy kaszárnyává akarja alakítani; míg a napokban Ivánka Imre képviselő ur azt mondta, hogy őt csak az fogja megnyugtatni, a haza biztonságára nézve, ha minden polgár katoná, egyik kezében az ekét, a másikban a kardot tartja. (Derűtlenség és élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ily ellentétes, ily egymással ellenkező recriminációkkal ostromolnak önök bennünket, csak azon

példálatlan szerényességben és önzetlenségben találkoznak önök mindnyájan, hogy minden mulasztásért a kormány és a többség felelős, ellenben minden jónak — mi létre jött — érdeme és dícsősége egyedül a kisebbséget illeti. (Élénk derűtlenség jobbról.)

Hallatlan tümemény t. ház! a parlamentarismus történetében! Ha csakugyan áll az, hogy minden szándékolt rosznak eltávolítását és minden jót, mi létrejött, a kisebbségnek köszönhetünk; ha csakugyan a kisebbségben rejlik azon varázserő, mely negatív és pozitív áldásaival elárasztja a hazát, oh akkor önöknek uraim itt a jobboldalon és a centrumban egy nagy kötelességük van a haza iránt, s ez az: összeforrot, tömörült erővel oda működniök, hogy e kisebbség még sokáig megmaradjon a haza javára. (Élénk derűtlenség, hosszas taps a jobbon; csak tessék! balról.)

Szegény szánandó kormány! Európa művelt részeiben alig van állam, melyben annyi mulasztás volna pótolandó mint itt, alig van kormány, melynek vállalja annyi sok teendő nehezülne egyszerre, mint éppen ezen kormány vállalja. (Helyeslés a jobboldalról.)

Az igazságkiszolgáltatás és a köz adminisztratio majdnem primitív állapotban teng, a vidéken alig áll rendelkezésünkre egy pár közeg, melynek hű, pontos és biztos közreműködésére számíthatnánk. (Helyeslés a jobboldalról. Majd lesz ezután, balról.)

A vártmegek csak akkor engedelmessékednek mikor nekik tetszik, (Helyeslés a jobbról. Jól tessék, a balról.) és ha néha egy-egy királyi biztost küldünk az ellenszögölök nyakára, akkor magunkra zudítjuk a félvilág haragját; a gyűlöletekben, a sajtóterén a szenvedélyek hullámai szabadon felkorbácsolhatják mindenki, és ha a kormány ez áradatnak szabad folyást enged, akkor gyávaással és gyengeséggel vádolják, mint a mely nem képes a társadalmi rend magasabb érdekeit megvédeni, ellenben ha néha, bár elkésve, töltéseket emel a dagadó elem túlaradása ellen, akkor legott azon szemrehányással találkozik, hogy bűnös me-renyletet követett el a szabadság és alkotmány ellen. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ismétlem, szegény szánandó kormány! a teendő halmazában nem tudod, mihez fogj előbb; itt romok állják el útadat, ott egy roskadozó épület fenyeget beszakadással, itt a jövő számára kell megkezegetni alkotásaidat. Mióta létezel, majdnem minden idődet parlamentarismus tanácskozások veszik igénybe, de te noha ily körülmények közt a mindennapi élet követelményeinek is alig bírsz megfelelni, éjelekkal toldod meg nappalaidat, fölládozod a családi és társadalmi életnek minden örömeit, csak hogy gondjaidba, terveidbe a jövőt is belefoglalhassad.

Jóakarotodat elismeri mindenki, még Jókai képviselőúrnak is, helyzetet nehézségeit nem vonja senki kétségbe és mégis támogatás helyett, folytonos ostromozással, folytonos akadályokkal folytonos recriminációkkal találkozik. Mint bűnbak vagy oda állítva, mely felelős mindazon mulasztásokért, melyek századok hibáit képezik, mint bűnbak azért, hogy egy varázs-szóval nem bírd let-rehozni ezen rövid hónapok alatt mindazt, a mi a legműveltebb nemzeteknek is évtizedek hosszas és nehéz munkájába került. (Helyeslés jobbról.)

De mi nem feleltünk ezen recriminációkra, (nem is lehet! a baloldalon), ha sikerül befejezni munkánkat, ha sikerül megmenteni a hazát, igen, akkor fog jönni egy jobb jövő, a mely nekünk elégtételt fog szolgáltatni, azon jövő, a mely gyűlöleteit fogja élvezni annak, a minnek magvait mi most elhintjük. Ha azonban a sors könyvében az volna megírva: hogy a romokálta temetkezünk: akkor — mert hiszen a világ csak a sikernek szokott osztani jutalmakat — akkor önökkel együtt feledve vagy elítélve leszünk, a mint megérdemeltük, mint olyanok, a kik egymás ellen pazaroltuk erőnket, melyet a haza megmentésére kellett volna fordítanunk. (Élénk tetszés s éljenzés.)

Még csak pár észrevételt akarok tenni (Halljuk!)

Ghyezy Kálmán igen tisztelt képviselő ur azt mondá, hogy a kiegyezkedés oka annak is, hogy a jelen évben deficit fog mutatkozni. Bocsánatot kérek, de ezen állítása ellenkezik az arithmetica törvényeivel. Tudjuk, hogy a létrejött kiegyezkedés szerint a közös hadsereg és a közös diplomacia költségeihez mi csak 30%-nyi arányban járunk. Ezen költségek, ha jól emlékszem, nyolcvan millióra rugván, mi reánk huszonhárom millió esik. Ha azonban külön diplomatiánk és hadseregünk volna, mint az ellenzék óhajtja, akkor a 80 millióból legalább 40 millió terhelne bennünket, és így a kiegyezkedésnek nem deficitet, hanem körülbelül évenként 17—18 milliónyi nyeresémet köszönhetünk. (Ellemondás a baloldalon.) Egyéb-iránt én nem tudom, lesz-e deficit vagy sem, hanem Ghyezy Kálmán képviselő ur adatai iránt nem viselhetem teljes bizalommal azért, mert ezen adatok az idő különbözősége szerint különböznek. Ő ezelőtt 3 hónappal azon jeles beszédében, melyet Komárom városa polgáraihoz tartott, másfél milliónyi deficitről szólt, hangsúlyozván, hogy éppen az képezi a deficitet, a mennyivel a jobboldal többet ajánlott fel az államadosságok kamatjáruléka fejében, mint az ellenzék. Akkor

tebát másfél milliónyi volt a deficit, most pedig 12 millió. (Helyeslés jobbról.) De legyen bármiképp a dolog, annyi bizonyos, hogy a deficit 17 millióval mindenesetre kevesebb lesz, mint lenne akkor, ha a közjogi kiegyezés nem jött volna létre. (Ellemondás balról.)

Azzal vádolta t. képviselő ur a kormányt, hogy a czimkérdés megoldása által beleolvastotta Magyarországot Ausztriába. Ezen vádnak csak akkor volna értelme, ha a czimkérdés megoldása által lemondottunk volna egy oly jogról, melyet eddig Magyarország kizárólag gyakorolt. Azonban éppen ellenkezőleg történt. Eddig csak Ausztriát ismerte a külföld és ha Magyarországról tudtak is valamit, mi ott figuráltunk Ausztria alatt, holott most ott állunk többé nem Ausztria alatt, hanem Ausztria mellett. Consulaink és képviselőink nem Ausztriának, hanem az osztrák-magyar monarchiának képviselői, és a tengereken is, a hol hajóink járnak, az osztrák zászló mellett a magyar czimer és színek is ott lobognak.

Tebát e megoldás által nem csak nem vesztettünk, sőt nyertünk, annyiban a mennyiben Ausztria egy olyan jogról, a melyet eddig tényleg kizárólag gyakorolt, lemondott s azt véltünk megosztotta.

És ha beolvastásról lenne szó, a mit határozottan tagadok, akkor nem Magyarország olvadt be Ausztriába, hanem a régi Ausztria olvadt be az új osztrák-magyar birodalomba. (Helyeslés jobbról.)

Azzal vádol bennünket, hogy a közjogi kiegyezés által befolyásunkat a külügyekre a fagypontra szállítottuk le. — Ezen állítás ellenkezik a logica törvényeivel, mert a fagypontra csak ott lehet szó, a hol valami a hő ponton volt vagy ahhoz legalább közel állott, azonban az én t. barátom a mohácsi vész óta egy korszakot sem tud felmutatni, a melyben befolyásunk valaha ott állott volna a külügyekre, a hol áll ma.

Irányi Dániel képv. ur egy váddal illeti a kormányt, a mely szerintem már formulázásában is hibás. Vádolja a kormányt azért, hogy a határ-örvidéket mindaddig nem csatolta vissza Magyarországhoz. — Ezen vád, ugy a mint formulázva van, könnyen hátrányos lehetne közjogunkra nézve. — A kormány azt hiszi, hogy annak, a mi nemcsak jogilag, hanem tényleg is a magyar szent korona kiegészítő részét képezi, visszacsatolásáról nem lehet szó, hanem szó lehetne legfőleg arról, hogy ott a kormányzat kivételes módja, mihelyt a körülmények lehetővé teszik, megszüntetessék. Ily szempontból tekintni a dolgot a kormány s ugyhiszem, e szempont sokkal inkább kiállja a bírálót, mint az, melyből a vád keletkezett.

Beszéde további folyamában igen jól mondja a t. képv. ur, hogy a munka és szorgalom mellett főtényezője a kulturának, — a szabadság, csak az kár, hogy kifelelte a legfőbb tényezőt, a mely nézetem szerint a szabadsággal való élni tudás. (Ugy van jobbról.) mert mind a mult történetéből, mind pedig azon országok újabbról példájából, melyekben az utolsó 20 évben a t. képv. ur tartózkodott, azon tanulságot meríthette magának, hogy azon léposót, melyen a caesarismus vagy a dietatura fölemelkedik, leginkább a szabadság visszaélései, tulkapásai, hogy ugy mondjam a szabadság baklövési képezik.

Egyébiránt igen helyesen, igen nemesen mondotta, hogy ő visszatérve a hazába, nem igér e népek más földet mint azt, mely a Kárpátoktól az Adriáig terjed, azon földet, melynek neve „haza”, csak hogy mint t. barátom Kautz Gyula már megjegyezte, ez igérettel megkésétt, minthogy e földet mi már a nemzetnek visszaadtuk, visszaadtuk ő neki is és mindazoknak, kik a lefolyt 18 éven át a száműzetés fanyar kenyerét ették. De ha már elkésétt ezen igéretnek beváltásával, van még mire vállalkozhatik, — ha tetszik karöltve velünk és ez az: megtartani, a szenvedélyek és ábrándok veszélyei ellen megvédeni a hazát, nagygyá, boldoggá tenni a hazát!

A bizottság javaslatát elfogadom. (Hosszasan tartó zajos éljenzés és taps a jobboldalon. Szavazzunk!)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése máj. 31-én.

Majláth György országbíró levélben felhívja a képviselőház elnökét és a t. képv. ház tagjait, a m. kir. curiának jelen alakjában feloszlására a Ferencziek terén levő épületében f. évi máj. hó 31-kén, azaz: ma d. e. 10 órákor és a legfőbb törvényesékek ünnepélyes beigtatására június 1-én d. e. fél 11 órákor tartandó nyilvános ülésekben, minél számosabban megjelenjenek, — mire kiküldtetnek: Gajzágó S., Bánó J., Ghyezy Ignác, Somossy Igo., és Horvátország részéről: Tomasics képviselő.

A bíráló-bizottságok 2-ka gr. Buttlar Sándort igazolja. A 4-dik bíráló-biz. a Ciotta János választása ellen beadott kérvényt visszautasítja és az igazolást kimondja.

Horváth Boldizsár: Huszár Imre képviselő ur a mult ülésben az iránt interpellálta a kormányt, ha vajjon van-e szándéka a contractuális, vagyis: telepítvényesek viszonyaira vonatkozólag törvényjavaslatot terjeszteni a ház elé? Erre válaszatot a trónbeszédből meritem, mely a teendő, programjába a hűbéri maradványok megszüntetését is fölvette. A mennyiben tebát azon contra-

ctualis, vagyis: telepítvényesek viszonyai is, kikerül képviselő ur emlékezett, a hűbéri maradványok sorába tartoznak, a kormány által okvetlenül meg ezen ülészakalatt beterjesztendő törvényjavaslat természetesen ezek viszonyaira is ki fog terjedni. (Altaianos helyeslés.)

A választfelirati vitára terve, a jegyző első szónoknak Nodoczky István szólta fel a jobboldalról, kinek, mielőtt beszédéhez foghatott volna, öt percig kellett küzdeni az öt ostromló eláll-akkal.

Zinszky György azon igérettel kezdett szólni, hogy szintén igen rövid lesz, miért is harsány eljennel üdvözölte. Beszédének főszókat a megyei intézmény védelmére helyezte, melyet ugy lát, hogy a miniszterium lassanként akar eltörölni, megkoppasztani, mint a baromti. (Derűtlenség.) Tisza javaslatára adja szavazatát.

Ezután a ház nagy figyelmé közt Horváth Boldizsár miniszter szólt. Szóla kimutatja, hogy az ellenzék tagjai következtelenek, de teszi hozzá: egyben egyik: a szerényességben. Minden rosz, mit a kormány tesz, és minden jó, mit az ellenzék tesz. Felhívja tebát a jobboldalt, hogy tartsanak össze, hogy az ellenzék működésének áldását, minél inkább árasztassa. (Derűtlenség.) Végül Ghyezy és Irányi állításait döntötte meg. Viharos tetszéssel találkozt beszédét egész terjedelmében közöljük.) Ezután még hárman négyen szóltak, s a gyűlésnek vége lett.

A képviselőház ülése jun. 1-én.

Elnök a házszabályokhoz képest bemutatja a mult hóban történt interpellációk, határozati- és törvényjavaslatok jegyzékét, a következők rendben: a horvát országgyűlés átirata a határörvidéki erdőségek szándékolt eladására ellen; Irányi D. törvényjavaslata a testi büntetések eltörléséről; Tisza Kálmán indítványa a kormányhivatalba lépett képviselők lemondásáról; Nyáry Pál indítványa a ház szolgálatainak fizetéséről; Császár Bálint interpellációja a fogaraszvidéki daco román agitációkra vonatkozólag; Miletics interpellációja az osztrák-magyar külügyi kormány Bosnia iránti intencióit illetőleg; Németh Albert interpellációja a hevesmegyei királyi biztos, Henszlmann Imre interpellációja a botbüntetés eltörléséről; Hoffmann Pál interpell. a budapesti lakáshány, Szirmai Ödön interpell. a fagykárak felvétele, Kraljevic Benő interpell. az eszköz-sziszteki vasút, s végül P. Szathmáry Károlyé a somogyi botoztatások tárgyában.

A felolvasott jegyzék kinyomatni s a ház tagjai közt szétosztatni határozatik.

Deák Ferencz. Beszédében most is a szokott egyszerűség s az erős logica ömlött el. Ervei megdönthetetlenek, mint mindig, s mondanunk sem kell tán, hogy a legzajosabb éljeneket aratta. (Közölni fogjuk.)

Mocsáryt sajtáságosan lépi meg azon jelenség, hogy a Deák-párt tagjai mind kijelentették, hogy nem tartják tökéletesnek a delegatiók intézményét; mert ezzel ellenkezőleg ugy tapasztaljuk a történelemből, hogy valahányszor valamely nagy mű teremtett, annak teremtői fanatikusan ragaszkodnak hozzá. Szemére veti a kormányt a demokrata-körök feloszlását, Kosuth leveleit. Végül sajnálja, hogy Horváth Boldizsár megleckézettette a baloldalt tegnap, mintha hivatalnok-seregéhez beszéde.

Muzsly nehogy az időt pazarolja, eláll; ugyszintén Szabó Imre, Erkövy Adolf, Szuppán Zs., Paczolay János, Ordódy T., Hrabár Manó, Berzeviczy Tiv., Szabó József, Román Miron, Szontagh P. (gömöri) jobboldaliak, és Berecz Ferencz, baloldali.

Rákóczy János beszéde drágább, mint az idő, azért ő el nem állt, s elmondja, a karzatok s a jobboldali padok tetemesen kiürülvén.

Dobsa nem akarja azt a szerencsét elhagyni, hogy Deák Ferenczcel egy ülésen szólhat; kijelenti, hogy az sem gátolja őt a szóban, ha netán lármáznának, mert „viharban edződik a hang.” Az sem tartóztatja a szót, hogy egy valaki kiszámította, mennyibe kerül egy elbeszélő óra az országban. Ő rájok ugy sem költött sem az ország, sem senki. (Közbekiáltások: Maguk!) „Bocsánat! így replicál erre szóló, ellenségeim is azt hirdetik, hogy sokkal fukabb vagyok, semhogy a magam választására is költenék stb. stb.” Ez a bevezetés; ezután igéri, hogy paprikás beszédet fog tartani, s el is kezd 12 órákor, — s folytatja elég hosszasan.

Még pár szónok beszélt, mire az ülés eloszlott.

Napi hírek.

— A honvédtoborzás városunkban tegnap estig, tebát két nap alatt, a következő eredményre vezetett. Beíratott összesen 11 honvéd, s pedig 4 őrmester, 1 puskamives és 6 közlegény, ezek közül 1 huszár. A beállottak legnagyobb része az intelligentiából került ki; van közöttük 6 kiszolgált katona. A beíratk mindenike feljül van a 24 éven, s kivétel csak egy 17 éves mesterinas képez. — Örömmel jelenthetjük különben, hogy fiatalágunknál elég élénk részvét nyilatkozott; sokan jelentkeztek ugyanis a bevételnek kivül olyanok, kik vagy a mértéket nem ütötték, vagy mint 17 és 24 év közöttiek, s így hadkötelezettek, a törvények értelmében a honvédség sorába bevehettek nem voltak. A toborzás, mint tudjuk, ma este fog befejezteni. — Megemlítjük itt egyuttal, hogy többi városainkba, így Brassóba és Szebenbe nem-sokára toborzó bizottság száll ki, s pedig a jelenleg városunkban mulató s hazafias rőpirátorl és cikkeitől ismeretes fiatal száz s honvéd főhadnagy Bauszner Guidó vezetése mellett, ki különösen Brassóhoz szép reményeket köt, s hisszük, nem is fog csalódni a Királyföld azon városában, mely minden jót és nemest oly buzgón szokott felkarolni.

— Az erd. törv. kir. tábla m. hó 31-én tartá utolsó ülését, s a m. vásárhelyi m. kir. ítélőtábla f. hó 1-én lépett ünnepélyesen életbe; báró Apor Károly elnök rekesztette be amaz, s ugyan-csak ő nyitá meg az újon életbe lépettet. A megnyitáskor az eskümlinta még le nem érkezvén, a bírák fölekesetése elmaradt. Megnyitás után az elnöknel diszbed volt.

A magyar kir. curia semmitlóségi és legfőbb ítélőbírói osztálya f. hó 1-én tartotta első nyilvános ülését. Az igazságügyminiszter mindkét ülésben megjelent. Előbbi Mátyás György országbíró, utóbbi Melzer István kir. személynök nyitotta meg. — A tagok által itt letett eskükről megjegyeztük, hogy minden felekezeti jellegtől ment; a bekezdés így hangzik: „Esküszöm az igaz és Mindenható Istenre, a befejezés pedig: „Isten engem úgy segítjen!”

A vasúti munkához kibozott székelyek részvételére vonatkozólag mult számunkban közöltékhez bővebb felvilágosításul még a következőket adjuk: a vállalkozók által munkások szerzésére kiküldetett N. I. nem a mérnök, hanem a vasúttársaság megbízottja, ki nálunk is előmutatta azon eredeti felhatalmazást, mely szerint a vállalkozók nevében hivatott munkásokat 1 frt 20 krajczár díjra; e felett láttunk egy nyomtatott körövényt is, mely a hosszabb napokra 1 frton felüli munkabért helyez a vasúti munkásoknak kiltásába.

A marosvásárhelyi kir. ítélő táblához kinevezettek: első aligazgatóvá: Ajtay Mihály m. vásárhelyi városi törv. szék elnöke; irnokokká pedig: Stokka József, Hayn Lajos, Bodrogi József, Tabakari György, Péterffy Ignác, Bokros István, ifj. Molnár Károly, Andrássy József és Orbonás Károly.

A vallás- és közoktatási magyar kir. miniszter által megyei másod tanfelügyelőkké kinevezettek: Pap Agoston, gyulafehérvári görög kath. esperes, Alsó-Fehér- és Küküllővármegyékbe. Sándor Mózes, udvarhelyi unitárius tanár, Csikszék-, Udvarhelyszék- és Háromszékbe. — Kinevezettek továbbá megyei tanfelügyelők mellé tollnokokká: Horváth Károly, Karagyna Mihály, Dobó István, Libertini Gusztáv, Láposi Márton, Borbély Sámuel.

A királyföldi hatóságoknak mult hó 31-kén meghagyott, hogy a külsőben lévő szervezés alkalmából, a választókat — az ideig. statum értelmében — összeírni siessenek.

A miniszterium megengedte, hogy a királyföldön egy gazdasági iskola állíttassék fel.

Az erd. muzeum-egylet ig. választmánya f. hó 1-én gyűlést tartott, midőn muzeumi segédőr, Herman Ottónak engedélyt adott, hogy a muzeum terményrajzi tára érdekében az erdélyi és bukovinai határvidégek elintézési kiküldött bizottsággal utazhassék. — Továbbá a muzeum társainak a közönség számára leendő megnyitása tárgyában egy hármás bizottság kildetett ki. A megnyitás még e hó folytán remélhető.

A jogászok csakugyan kifogtak a rozsdán, s májálisukat tegnapielőtt a redoutban megtartották. Ha nem mehettek ki a zöldbe, a zöldet hozták be a falak közé: s a folyosó és táncszobákban is a zölddel elrendezett zöldszékkel eléggé rendbe bírták utasítani a csillárokat és tükrök fényében olykor a farsangi idényre tévedt képezetet. Esti 8 és 9 óra közt kezdődött a kedélyes táncvigalom, s tartott reggeli 4 óráig. Közönség igen szép számmal jelent meg, ott láttuk Graeff honvédtábornok és Incedy honvédezerede urakat is; de a kik azt állítják, hogy kedvező idő esetén a rózsáigeten két három annyian is vettek volna részt, azoknak körülbelül igazuk lehet. — A rendezőket csak elismeréssel említhetjük.

Nemes Alsó-Fehérmegye az ürességekben levő helyek betöltése, közdolgozók s egyesek előforduló ügyeinek elintézése tekintetéből, rendes évnegyed bizottmányi gyűlést f. évi június 15-én délelőtti 9 órakor kezdve tartandja Nagy-Enyeden.

A székely családok letelepítése feltevének kidolgozására megbízott biharmegyei kildöttök — mint egy pesti lap írja — jelentést beadván kint, hogy a hasznos és üdvös cél a birtokosok közönyösségén hajótörést szenvedett. Ugyanis nagy Biharmegyből csak egyetlenegy birtokos Draveczky Gyula jelentkezett. A megye közönsége azonban ezen eredménytelenség által sem hagyván magát elrettenteni elhatározta, hogy

a székely széknek mindegyikét átíratilag megkeresend, hogy a feltételeket közzétgyék s a netalán jelentkezéseket tudassák.

Három esoda érkezett városunkba; mutogatják a középkapun kívül. Egyik egy 3 mázsa, 6 láb magas 24 éves nő, másik egy 47 fontos törpe, s a harmadik egy veres szemű fehér haju ifjú leány.

Előfizetést nyit „Humoreszkek” című művére Kárvay József, ki már „Beszélyek és életképek” című munkájával az irodalom terére lépett. A mű 10—12 ivre terjed, díszesen lesz kiállítva s július 20-ig mulhatatlannal megjelenni. Előfizetési ára 1 frt. o. é., mely jul. 15-ig szerző lakására (Kolozsvar, nagy-piac 271. szám) kildendő.

KÜLFÖLD.

A tartományokban sok helyen előfordult nyugtalanságok alkalmából, a párisi hivatalos lapok constatalják, hogy a hatóság mindentűt kerülte az összeütközést, a rend erősen fenntartott a nélkül, hogy a szuronyokat kellett volna használni. Ezen eljárást fogja a kormány jövőre is követni; távol attól, hogy a zavargásokat ürügyül akarná felhasználni a reactionar politika életbeléptetésére, liberalis politikát fog követni. A választási eredmény — mondják a lapok — eltűnteti a régi pártokat, s a szabadelvű császárságot állítja szembe a forradalom csekély számú képviselőivel.

Sevillai újabb tudósítások igen feszültnék rajzolják az ottani helyzetet. A város különböző s éppen a legzembeszűbb helyeken, nagy falragaszok legszembetűnő ki ezen szavakkal: „Éljen VII. Károly!”, minden pillanatban új mozgalom kitörésétől tartanak, a lakosok minden reggel sze-

rencét kívának egymásnak, hogy éjjel puskaroppanás nem ijessze fel őket almaikból. Hasonló izgatótlóság nyilvánul Alicante-ban, hol a fellegvárban tömentelen lökészet halmozatik fel, és kiterjedt elővigyázati rendszabályok léptetnek életbe a nélkül, hogy a közönség ismerje ezen készültek valódi indokát, mely azonban nem maradhat sokáig elrejtve.

Madrid, máj. 29. A cortes elfogadta a törvényjavaslatot a sójövődék megszüntetéséről. Hét-főn Serrano kormányzóságának kérdése kerül tárgyalásra. Az andalusiai és estramadurai köztársasági legközelebb össze fognak jönni jövődő maguktartása feletti tanácskozás végett a monarchának megszavazása folytán.

A pénzügyminiszter egy interpellatorra felelvén, kinyilatkoztatja, hogy Izabella királynő az államkincstárnak 36 millió reallal tartozik. A kersekedelmi miniszter kinyilatkoztatja, hogy az elbukott kormány alatt a muzeumokból 745 nagy értékű festmény elveszett. A cortes elhatározta, egy bizottság kinevezését, megbízandó, hogy az előbbi miniszterek mindazon okmányait átvizsgálja, melyek a pénzügyre vagy államvagyonra néve érdekek birtok. A miniszter nyilatkozata élénk mozgást idézett elő.

Távirati tudósítás a bécsi borszeről.

Június 4-én: 5% Metaliques 100 frt 61.80. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.80. Kamat 61.80. 1860. Kölcsön 101.81. Bankrészevény 748. Hitelintézetesi részvény 200 frt 291.10. London 10 ft at. 100 frt 23 1/2. Kr 124.60. Ezüst 122.—. Cs. királyi arany 5.86 3/10.

Erdélyi földteh. kötv. jun. 3-án 76.—

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS.

Sz. 489. 1869. (273) (1—1)

Pályázat.

A főméltóság m. kir. belügyminiszteriumnak idei ápril 30-án 8479. sz. a. kelt jóváhagyása alapján a városi Tanácsnál következő állomásokra pályázat nyitattik.

Elnöki titkár évi o. é. 300 frt. — egy rendőrség évi 250 frt. négy irnok évenkénti o. é. 250 frt. egy szállásmester egyszersmind rendőri irnok 250 frt fizetéssel. —

Pályázni kívánók végzett tanulmányaik, eddigi szolgálatuk, különösen az iroda szakbani jártasságuk; az elnöki titkár állomásra jelentkezők fogalmazói képességük kimutatása mellett — sajátkezűleg irt folyamodásaikat folyó hó 20-ig. Déés város Tanácsához kildjék be —

Déés, 1869 Junius hó 2-án.

Sz. 1644. 1869 (274) (1—1)

Árlejtési hirdetés.

A Küküllőmegye állandó bizottmánya az 1869 év április hava 21-én tartott közgyűlésén 84 sz. 1. betű alatt kelt jegyzőkönyvi határozata folytán, az 1869-ik évben d. sz. márton-radnothi és kőpálna-csergei megyei utvonásokra készpénzfizetés mellett vállalat utján szállítandó fedanyag (kavics) ügyben folyó évi június 22-én D. Sz. Mártonban a Küküllőmegye tisztviselői iradalmi helyiségében árlejtés fog megtartani, melyre a vállalkozni kívánók ezenel meghívotnak.

A d. sz. márton-radnothi utvonalon 1518 kavicsshalom 4684 ft. 80 kr. A kőpálna-csergei utvonalon 811 kavicsshalom 2998 ft. 25 kr. Összesen 7682 ft. 5 kr.

kildatási árban. Az árlejtés szóbeli és ajánlati (offer) a vállalati feltételek a megyei mérnöknel bármikor megtekinthetők. D. Sz. Márton 1869 majus 28-án.

Sz. 2725. — 1869. (279) (1—1)

Hirdetmény.

Nemes Kolozs megye Törvényiszke ezennel közhírre teszi, miszerint a gróf Csáky György csödtömeghez tartozó Nagy-Almásai uradalom és hozzá tartozó részeknek a mult 1868 évi september 10-én 2590 számú hirdetményvel elrendelt bírói végrehajtási elárverezése további intézkedésig felfüggesztetett.

Nemes Kolozs megye Törvényiszkeinek 1869 április 20-án tartott üléséből.

Sz. 5. 1869. (275) (1—3)

Nemes Doboka megye felső kerületben Felegregy és Szentpéterfalva községeiben a koresma jog arányosítására Végh Sámuel, mint több birtokosok felhatalmazottjának az alispánsághoz beadott kérvénye folytán minden ottan még bíró birtokosok a nevezett ügyben jövő július 15-én tartandó tárgyaláson a helyszínen Felegregyben való megjelenésre felhivatnak.

Nemes Doboka megye felső kerületi alispánjától Szamos Ujvárt, 1869. jun. 2-án.

NEM HIVATALOS

280 (1—3)

Utazó ügynök

tűz- és jégbiztosítási szakban előnyös alkalmazást nyer. Ajánlatok elfogadtatnak a „Victoria” bizt. társaság vezérügynökségi-irodájában, Kolozsvar, n. piacz gr. Kemény Samu-feri háznál, hátul, hol a közelebbi feltételek iránt tájékozás nyerhető.

A „Victoria” bizt. társaság vezérügynöksége Kolozsvarra.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírre teszi alóliirt igazgatóság, hogy a kolozsvari zálogkölcsön-intézetnél elzálogosított s folyó évi május hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműek, házieszközök, áruk stb. árverése lesz

folyó évi június 21-kén.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműk, ékszerék stb. árverése lesz

folyó évi június 30-kán.

Az árverések az intézet helyiségében mindég délután 3 órakor kezdődnek.

Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fél van jogositva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átíratni, — a már eladott tárgyakból bejött többlet hasonlólag őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni Kolozsvarra, május 21-kén, 1869.

A kir. szab. zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

(252)

(2—3)

(277) Raktárak állíttatnak (1—12)

Az ember legnagyobb ellensége a poloska!

Alóliirt gyári czég, évek során gyártmányairól ismeretes levén, ajánlja a t. cz. közönségnek, szálloda-tulajdonosoknak, intézeteknek, névelőknek, taktanyúknak, kórodáknak, folyam- és tengeri hajózási vállalatoknak felülmúlhatlan poloskapasztító növény-esenciáját.

Bihari S. és társa

méregtelen; büztelen, 500%-kal olcsóbb, mint más tincturák. Olcsóságának köszönhetjük, hogy az orosz gőzhajótársulat Odessában, a Lloyd-társaság Triestben, a cs. kir. hajógyár Polóban és több cs. kir. hadintézetek stb. vásárolták.

Árak: 1 üveg 1/3 meszely tartalommal 25 kr., 1/2 meszely 30 kr., 2/3 kupa 60 kr., 1 kupa 1 frt., 1/2 kupa 2 frt., egy veder, 40 kupás, 56 frt., 1/2 kupánál kevesebbet nem küldünk. Pénzek és levelek egyedül a főraktárhoz Bécsben intézendők, Weiburggasse, im Gebäude der Gartenbau-Gesellschaft, zur rothen Fohne. Legújabb! Fém-rovarpusztító-légy-matuzsép a rovarporknak a hasadékokba s általában lyukakba könnyen befutatható, mely meglopog lepőleg működik. 1 drb valódi persz rovarporral töltve csak 40 kr., 1 pakét utántöltésre csak csak 10 kr. fontszámra 1 frt. 70 kr.

Elárúsítók engedélyt kapnak.

269 (2—3)

Jószág eladás.

Gróf Pejacevich Márkné ő nga sz. zalaknai jószág — Felsőfehérmegyében, Medgyestől 2 óra távolságra — eladó. Értekezhetni Kolozsvarra b. királyutca 22 szám alatt lakó jószágigazgató Demeter Károlylyal.

278 5/6 (1—6)

Jó és olcsó porcellán.

Porcellán asztali-edény, 6 személyre, 40 drb. rendes alak és festés 8 1/2, 10, 11 frt. dto. 6 személyre, divatos alak, 12, 13, 14 frt. dto. Recész, 6 személyre, 16, 18, 20, 40 frt. Pakolás 1 frt 20, 1 frt 60. Asztali teríték 12 személyre, 81 drb. 20, 30, 40—100 frt. Tea- vagy kávé-teríték 3 1/2, 4, 5, 6, 10, 30 ft. Csinos ajándék-tárgyak, 20, 40, 80 krtól 10 frt. Jéles porcellán-tapas, 1 üveg ára 25 kr. Pakolás 10 kr. Kildető tisztító por 1 pakét 10 kr. Pakolás 10 kr. POY S-nél Bécsben, Stadt Naglergasse Nro. 9 Megrendelések utánvétel mellett.

251 (7—7)

Dobokamegyében Sárvaron egy rész jószág, valamint ugyancsak Dobokamegyében Sajó Szent-Andráson, a Sárvari rész jószág szomszédságában, egy kisbirtok, ez már tagosítva, szabad kézből, örök áron eladó.

A vásárolni szándékozók bővebb értesítést vehetnek a jövő június hava 20-ik napjág magától a tulajdonos Lészai Lőrincztől, a ki az irt terminusig, bár mely időben megtalálható Kolozsvarra a bíró Vesselényi Ferenc piaczsori 166 szám alatt házával lévő szállásán.

(263) (3—3)

Hirdetés.

Háromezer veder eladó bor 1867—68 évi részint Sz. Somlyai, részint kitinó Girokuti hegyek termései. Értekezhetni felőle tulajdonos BOCSÁNCZI ADOLFFAL, Girokután u. p. Alsó-Szopor.

Nézőhely trencsin vár.

3-ik Juniustól 15-ikeig látható délelőtt 271 10 óratól este 9 óráig. 2*

Az első magyar oráisi nő.

A világ legnagyobb szerűt óriáshölgye. 1. Egy óriáshölgy, magyarországi születésű, 24 éves, 300 fontnyi nehéz. Nem csak hogy e hölgy erős és izmos terméű, hanem rendkívűl testalkatu is, 6 lábnyi magas. Minden előadkor a hölgy a közönség közepébe lép, hogy nagysága s erejéről egészen meggyőződhessék. 2. A csudatorpe. Egy 25 éves férfi, 47 fontnyi nehéz és csak 33 lábnyi magas. 3. Egy 15 éves Albino, kinek hazája innen 400 mérföldnyire távol, világosveres szemfénygel és hosszú hófehér a válláig érő selyemhajjal. Belépti díj: 20 kr., a katonaság az örmesterektől lefelé, gyermekek, családok 10 kr. Tisztelettel Markulás Dausch József.

NAGY JÓZSEF

254 orgona-művész, 3—4 Brassóban, nagyutca 543. sz. a. tisztelettel ajánlja a n. érd. közönség becses figyelmébe a jelen korszakban tökéletesített hangszereit, különösen imabáza és oskolák használatára szükséges bármilyen nagyságu orgonák és harmoniumok készítését elvállalja s művei tartósságáról és tökéletességéről keszkesdik. Becces megrendeléseket pontosság és jutányos ár által is törekedni kiérdemelni.

(272)

Alóliirt fürdő bizottmány tisztelettel tudatja a nagyérdemű hazai közönséggel, hogy a

Borszéki fürdő-idény

folyó év Junius hó 15-én megkezdődik!

A + 7° R. természetes hideg borszéki szénsavas vasfürdő vegyeni tulajdonságainál, bájos regényes vidéke és balzsamos üde légmérsékleténél fogva, az európai contingens eddig ismert legnevezetesebb közt ELSŐ helyen állanak. Igen fényes sikerrel használtatott ezen fürdő különösen légzési, emésztési-, hogy- és ivarszervek takarainál, vér és vérrendszer kór állapotában; hiányos vérképzésnél, sáphórnál; női s mindennemű ideg rendszer bajokban; valamint hosszas kórok után, minden egyes esetben üdítő és regeneráló hatással bír. A folyó évi fürdő-idény alatt a fürdő orvosi teendőket és rendelvényeket, a jelesen képzett és gyakorlott orvos tudor tkts. Wiziogef Károly úr fogja kiszolgáltatni; ki a fürdő illető szakmájába tartozó értesítéseket is megkeresésre — Junius 15-ig Gy. Szárhegyen, azontúl helyt Borszéken készéggel végzendí. Úgy egyesek, mint a két tulajdonos község részéről kényelmes és jól butorzott egészséges lakások állanak jutányos árért rendelkezésre. Több rendbeli újítások vétettek már eddig foganathá, hogy a n. érd. fürdő közönség, úgy a hideg zuhany és többféle tükör fürdőket, mint a netalan orvosi rendelvényre szükségeltető kádfürdőket is minden időben pontos szolgálat mellett kényelmesen és czélszerűen használhassa. Szaporított és kiterjesztett székanyok; gyógy és olvasó termek, jó étkező helyek s válogatott zenekar üdítőleg fognak a lábadozó kedély és egészség sikerdús feljuttására és megedzésére. A közlekedés Pestről Aradig, s illetőleg Fejérvár Alvinczig a vaspályán, onnan valamint Kolozsvar és Brassóbel posta-kocsin egész Gy.-Szt.-Miklósig, Gy.-Szt. Miklóstól Borszékig mindég kapható személyes fogatokon történik; postai kildvények, levelek, pénz sat. a rendes posta által szállítatnak naponta Borszékbe. Ásványvizet minden időben a tetszés szerinti mennyiségben a kútigazgatóságnál Borszéken rendelhetni; a czélszerű lakások felől, a fürdő orvos úr készéggel ajánlatot adand. Lakok előleges megrendeléséért az ugyanott lakozó gazda-tiszthez kell fordulni. Gyergyó-Szárhegyen, 1869 május hó 28-án.

Ditró és Szárhegy tulajdonos közönségek borszéki fürdő bizottmánya.